

коммуникативного поведения личности особенность жанров персонального интернет-дискурса состоит в следующем: в персональном сайте происходит самопрезентация публичной языковой личности, которая основана на ценностно-ориентированном коммуникативном действии личности, выраженном авторской модальностью, использованием личных местоимений и частотностью имен собственных; личный блог ориентирует личность на позиционирование, детерминированное целерациональными и аффективными коммуникативными действиями публично-частной языковой личности, которые вербализуются в различных средствах выражения объективной и субъективной оценки; в социальной сети осуществляется самоидентификация частной языковой личности в рамках существующих традиционных коммуникативных правил общения в социальных сообществах; интернет-комментарий предполагает самовыражение языковой личности в рамках коммуникативных действий личности, выраженных в кооперативной и деструктивной стратегиях и с опорой на гипертекстовый контекст ситуации.

Перспективу исследования мы видим в дальнейшей разработке коммуникативно-прагматических параметров анализа коммуникативного действия языковой личности, ее стратегий самопрезентации, самоидентификации, и позиционирования и самовыражения не только в отдельных жанрах, но и во всем глобальном пространстве.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арутюнова Н. Д. Жанры общения / Арутюнова Н. Д., Булыгина Т. В., Кибрик А. А. и др. // Человеческий фактор в языке. Коммуникация, модальность, дейкисис. – М., 1992. – 281 с.

2. Шилина М. Г. Интернет-коммуникация: исследовательские концепции XXI века. К вопросу формирования понятийно-категориального аппарата [Электронный ресурс] / М. Г. Шилина // Медиаскоп. – М.: Ф-т журналистики. МГУ, 2012. – № 2. – 0,7 п.л. – Режим доступа: <http://www.mediascope.ru/node/1081>. (дата обращения: 08.09.2012).

Ірина Петренко,
студентка 3 курсу
факультету початкової освіти та мистецтв
Наук. керівник: **О.М. Кондратьєва,**
к.пед.н., викладач (БДПУ)

ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є глобалізація світу загалом, зближення країн і народів, посилення їхньої взаємодії, зміна ціннісних орієнтацій, життєвих перспектив, розширення міжкультурних контактів в особистісній та професійній сферах. Це зумовлює трансформаційні процеси в освіті, які спрямовані на вирішення складних завдань підготовки майбутніх учителів до життя в умовах полікультурного середовища. Як наслідок, змінюються завдання до підготовки спеціалістів у вищому навчальному закладі. За таких умов виникає потреба у новій

полікультурній концепції вищої освіти, яка відображає такі зміни і зорієнтована на відтворення нових якостей особистості, які стали викликами ХХІ століття, а саме формування полікультурної особистості майбутнього вчителя, здатного до активної взаємодії з учасниками полікультурного середовища. Це засвідчують наукові публікації О. Хижної, О. Гомзякової, О. Гуренко, Т. Гурьянова, І. Шелудченко, О. Сімоненко, Н. Сегеди, А. Щербакової та ін. Основні підходи до формування професійної компетентності фахівців досліджували такі науковці як С. Будак, С. Вершловський, І. Котов, Т. Новикова.

Провідною ідеєю у контексті сучасної вищої освіти є усвідомлення важливості полікультурною особистістю майбутнього педагога необхідності відкритого діалогу на основі взаєморозуміння та поваги, між окремими людьми та групами людей, які різняться за культурними, релігійними й мовними ознаками, а також за історичним походженням. Керівними принципами в цьому контексті служать свобода вибору, свобода самовираження, рівність, толерантність і взаємоповага до людської гідності.

Наукові дослідження сучасного полікультурного освітнього середовища у наукових роботах А. Богданової, Л. Бережної, Н. Боритко, Г. Волкової засвідчують у складі змістової основи підготовки майбутніх учителів основні ідеї полікультурності, толерантності, взаємоповаги, релятивізму, міжкультурної взаємодії, ідеї діалогу культур, культурного плюралізму, особливості національної специфіки, орієнтації на збереження національного і вивчення інонаціонального, зміцнення історичної та культурної спадкоємності поколінь, ідей культурного і мовного плюралізму.

Дослідниця А. Ленд'ел [4] доводить, що успішний міжкультурний діалог вимагає низки якостей, притаманних демократичній культурі, зокрема, неупередженості, бажання висловлюватися і вислуховувати чужі думки, вміння розв'язувати конфлікти мирним шляхом і сприйняття обґрунтованих аргументів інших, адже це сприяє зміцненню демократичної стабільності та подоланню забобонів і стереотипів у суспільному житті й політичній риториці, полегшує створення коаліцій із представників різних культурних і релігійних громад, а отже, може зарадити попередженню або деескалації конфліктів, зокрема й у випадках пост-конфліктних ситуацій і «заморожених конфліктів».

Важливим є дотримання основних принципів процесу становлення полікультурної особистості. Одним із основних принципів у процесі професійної педагогічної підготовки є принцип відкритості до інших культур, оскільки особистісно-культурний розвиток відбувається в умовах залучення до крос-культурної діяльності та формування позитивного ставлення до інших цінностей та поглядів. Наступним вагомим принципом є принцип мультиідентичності, так як особистість майбутнього вчителя має стати акумулятором багатьох культур. Крім цього, важливим є дотримання принципу унікальності особистості, основою якого є потреба у самореалізації особистості, визнання її особливостей та відмінностей, принципу полілінгвізму – спрямованість процесу освіти у педагогічному вузі на оволодіння майбутніми педагогами кількома мовами, а особливо мовою країни, що вивчається та принципу відкритості до інших культур, що передбачає культурний розвиток особистості у процесі міжкультурної

взаємодії.

Для розв'язання проблеми формування полікультурної особистості майбутнього вчителя доцільним є створення такого освітнього середовища професійної підготовки, яке забезпечувало б процеси гуманізації освіти, підвищення його інноваційності, креативності, інтегративності, створювало б умови, максимально сприятливі для професійного саморозвитку особистості. Зазначимо, що створення полікультурного освітнього середовища є невід'ємним компонентом розвитку полікультурності, оскільки саме в таких умовах відбувається формування культурологічних понять, цінностей культури, естетичних ідеалів майбутнього вчителя. Як зазначає дослідниця А. Ленд'єл [4], особистісно зорієнтоване полікультурне середовище створює атмосферу доброзичливості та творчості, стимулює культурно-естетичне становлення особистості, його ціннісні, духовні орієнтації. На думку В. Кузьменко [3], основою полікультурного простору є ідея культурної самобутності, що представляє собою неоціненне багатство, яке розширює можливості для всебічного розвитку людини, мобілізуючи кожний народ і кожну групу, змушуючи їх черпати сили у своєму минулому, засвоювати елементи інших культур, сумісних зі своїм характером [9].

Таким чином, у процесі нашого дослідження було обгрунтовано важливість та подано основні принципи формування полікультурної особистості майбутнього вчителя у контексті професійної підготовки, подано характеристику сучасного полікультурного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Дубасенюк О.* Проблема полікультурної підготовки студентів у зарубіжній педагогічній науці і практиці / О. А. Дубасенюк, Н. В. Якса // Професійна освіта : педагогіка і психологія : Польсько-український, україно-польський щорічник / за ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Вип. Х.11. – Ченстохова-Київ, 2010. – С. 91 – 98.

2. *Кузьменко В.* Формування полікультурної компетентності вчителів загально-освітньої школи : навч. посібник / В. В. Кузьменко, Л. А. Гончаренко. – Херсон : РІПО, 2006. – 92 с.

3. *Ленд'єл А.* Методика підготовки майбутніх учителів музики до інтеркультурного діалогу в умовах полі етнічного регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец: 13.00.02 “Теорія та методика музичного навчання” / А. А. Ленд'єл. – Київ, 2011- 24 с.

4. *Лощенова І.* Розвиток ідеї полікультурного виховання у світовій педагогічній думці / І. Ф. Лощенова // Педагогіка і психологія. – К., 2002. – № 1–2. – С. 68 – 76.

5. *Соколова І.* Формування полікультурної компетентності у майбутніх учителів-філологів / І. Соколова., О. Івашко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки).- №2.- Бердянськ : БДПУ, 2015 р. – 276с.